

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 20

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 26-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3., tel. 260
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 25. januarja 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Zbližanje med Italijo in Sovjetsko zvezo

Nemčija in Sovjetska zveza sta baje dali Italiji zagotovilo, da se ne bosta dotaknili njenih interesnih področij — Mnenje sofijskega „Utra“ — Italijanska grožnja Angliji in Franciji

PARIZ, 25. januarja. Havas. Po zanesljivih informacijah iz Rima je nemška vlada obvestila Italijo, da je bil med njo in sovjetsko vlado dosežen sporazum, po katerem ne bosta niti Nemčija niti Sovjetska zveza kakorkoli posegali na italijansko interesno področje na evropskem jugovzhodu. Vse, kar Sovjetska zveza tu zahteva, je le romunska Besarabija. V ostalem prepušča Italiji proste roke pri izvedbi njenih načrtov glede zavarovanja njenega življenskega prostora. Iz tega je mogoče sklepati, da bodo odstranjena v kratkem vsa nesoglasja, ki so doslej kalila odnošaje na eni strani med Rimom in Moskvo, na drugi pa tudi med Rimom in Berlinom. Ni tudi izključeno, da se bodo pričela v kratkem med vsemi tremi vladami pogajanja o podrobni razdelitvi interesnih področij v Evropi. Ali bi v tem primeru sledila tudi skupna efektivna akcija, še ni mogoče prerokovati.

SOFIJA, 25. januarja. Sofijsko „Utra“ piše pod naslovom »Zbližanje med Sovjetsko zvezo in Italijo« sledeče: V političnih krogih v Rimu trdijo, da je odstoj

plet petrolejskih vrelcev v Galiciji Nemčiji do temelja spremenilo položaj v podonavskem bazenu in na Balkanu. Spremenilo se je pa tudi stališče Italije na

sproti Sovjetski zvezi in se celo ne izključuje zблиžanje med obema državama, ker sedaj Sovjetska zveza ne predstavlja več nevarnosti za ta del Evrope.

MILAN, 25. januarja. »Popolo d'Italia« se upvarja s člankom senatorja Broucea v »Tribune de Nation«, v katerem piše o miru, ki ga bo treba skleniti po končani vojni. Senator pravi v tem članku, da pravo ne bo zadostovalo in bo zaradi tega treba seči po neke vrste mednarodnem orožništvu pod vodstvom Francije in Anglije. »Popolo d'Italia« pravi, da je Italija prepričana, da bi tudi Daladier in Chamberlain govorila prav tako kakor

govori senator Brouce, ako bi smela priznati svoje tajne načrte. Toda Italija pozna zelo dobro te načrte in ve, kaj bi Francija in Anglija napravili iz Evrope, ako bi oni zmagali. Zaradi tega se Italija ne sme vdajati utvari, da bo mogla do konca ostati v sedanji vojni nevtralna. Fašistična Italija je sicer za mir, toda za pravičen mir. Sedaj čaka Italija z orožjem v roki, vedno pripravljena, da stopi iz svoje nevtralnosti, ako bi se pričeli uresničevati načrti, o katerih Francija in Anglija danes še nimata poguma odkrito govoriti.

Pričenja se boj za romunski petrolej

Koncentrični pritisk na Romunijo s strani Nemčije, Sovjetske zveze in zaveznikov — Sovjeti prepustili Nemcem železnico do Romunije in petrolejske vrelce v Galiciji

LONDON, 25. januarja. Exchange Telegraph. V mednarodnem položaju Evrope je nastala nova resna napetost, katere središče je Romunija. Anglija in Francija, ki sta dali Romuniji garancije za njeno varnost, sta opazili, da pošilja Romunija njima v zadnjem času manj bencina, kakor je bilo dogovorjeno, da pa gre ostali bencin v veliko večjih količinah v Nemčijo. Da bi lahko izvršila svoje dobave Nemčiji, je Romunija izdala tudi odredbo, s katero jemlje petrolejskim družbam pravico svobodnega trgovanja z bencinom in ga prevzema poseben državni trgovinski zavod. To je storila zaradi tega, ker so skoraj vsi romunski petrolejski vrelci v rokah angleških in franco-

skih družb. Ne ve se še, ali je Romunija to storila iz strahu pred nemškim pritiskom, ali iz drugih razlogov, znano je le to, da postaja nemški in sovjetski pritisk na Romunijo vsak dan večji. Anglija in Francija sta zaradi tega sklenili intervenirati v Bukarešti, ker nista pod nobenim pogojem pripravljene še dalje trpeti, da bi Romunija, ki uživa zavezniško zaščito, in družbe, ki so v rokah angleških in francoskih lastnikov dobivale bencin njihovim sovražnikom.

LONDON, 25. januarja. Exchange Tel. Alarmantne vesti, da je Sovjetska zveza odstopila Nemčiji vzhodno Galicijo, se ne potrjujejo, pač pa je res, da je odstopila železnico, ki vodi do tamkajšnjih petro-

lejskih vrelcev in do Romunije ter petrolejske vrelce same v roke in eksploatacijo nemškim oblastvom. S tem je dobila Nemčija novo možnost za nov pritisk na Romunijo.

BRUSELJ, 25. januarja. BTA. List »Metropole« piše: Bilo bi skrajno naivno zanikovati sovjetsko nevarnost za Romunijo, prav tako bi pa bilo tudi naivno pričakovati, da je po Finski ta nevarnost res neizbežna. Romunija more postati za sovjete važna samo v primeru skupne sovjetsko-nemške akcije proti ustju Donave in Dardanelam. Toda v tem primeru bo našla Romunija takoj na svoji strani tudi turško vojsko in vojsko zavezni-

kov, ki jo general Weygand že pripravlja. Napad na romunski petrolej bi pa rodil napad na sovjetski petrolej v Bakuju in avtomatično bi topili v akcijo tudi Irak, Iran in Afganistan.

LONDON, 25. j. n. Ministrstvo za informacije je izvedelo iz Moskve: Sovjetska vlada je formalno demantirala, da so petrolejski vrelci v zahodni Galiciji izročeni Nemcem. Glasovi o takšni okupaciji so nastali zaradi tega, ker je v Galiciji navzočih več nemških uradnikov, da uredi način preselitve nemške narodne manjšine. Izve se pa, da je nemška vlada zaprosila v Moskvi, naj na progi, ki veže Nemčijo preko Lwova z Romunijo, ne menjajo širine tirnic. — V Londonu dajejo tem vestem poseben pomen, ker je železniška proga Černovice-Lwov edina proga, po kateri lahko dovažajo Nemci romunski petrolej. Donava je pod ledom, promet z Nemčijo je tod nemogoč, zato tolikšno nemško-rusko poglobljeno sodelovanje v zadnjih dneh.

Umik sovjetskih čet iznad Ladoškega jezera

Večdnevni odločilni boji so se preokrenili v korist Fincev — Tudi na Karelski ožini je ostal sovjetski napad brez uspeha

HELSINKI, 25. jan. Reuter. V oblasti jezera Ladoga se nadaljujejo hudi boji. Sovjetske čete skušajo napasti Fince od strani, vse akcije pa kažejo, da polagajo sovjeti velik pomen na to ofenzivo. Borbe so osredotočene vzdolž edine železniške proge, katere gornji del je v rokah Fincev spodnji pa Rusov. Ozemlje, skozi katerega skušajo prodreti Rusi, je zelo težko. Velike ploskve gozdov in močvirij, dorasli z bičevjem, zadržujejo sovjete v prodiranju. Vsa ta oblast predstavljata pot, ki bi dovedla sovjete, če bi se jim posrečilo predreti, v srce Finske. Doslej se je finskiim četam posrečilo upreti se vsem takšnim poizkusom sovražnika.

SOVJETSKE ČETE SE UMIKAJO
HELSINKI, 25. jan. Havas. Po zanesljivih poročilih, so se od 24 sovjetskih letal, ki so pred dnevi napadla Finsko iz svojih estonskih oporišč, vrnila na ta oporišča samo tri. Vsa druga so bila zbita. Podrobnejša poročila o bitki severno od Ladoškega jezera pravijo, da so napadale tri sovjetske divizije finske pozicije s treh strani. Finskiim patroljam pa se je po večdnevni in trudi končno posrečilo priti sovjetskim četam v bok in spraviti za seboj tudi močna ojačenja. Zaradi tega so bile pristljene vse tri sovjetske divizije na umik, ki se je pričel sinoči. S tem hočejo preprečiti, da ne bi bile zajete. Pri umiku se pa Rusi ne morejo posluževati železnice, ker so jo finski letalci uničili.

STALIN PRIDE SAM NA FRONTO
RIGA, 25. januarja. Havas. Iz Moskve poročajo, da bo odpotoval Stan osebno na inspekcijo na finsko fronto.

SOVJETSKO POROČILO
MOSKVA, 25. jan. Havas. Leningrajsko vrhovno poveljstvo sporoča: Tekom 24. januarja so se bili vzdolž vse fronte manjši boji in topniški dvoboji. Sovjetska letala so izvršila več izvidniških poletov.

SOVJETSKI TANKI SO ODREKLI
HELSINKI, 25. jan. Havas. Izgube na tankih, ki so jih utrpeli sovjetske čete od začetka vojne proti Finski, so zbudile po vsem svetu največje začudenje, pa tudi pri Fincih samih. Sovjetska vlada je ra-

čunala, da bo v nekaj dneh zasedena finska prestolnica in bodo sovjetski tanki z lahkoto prevozili pot od meje do Helsinkov. Tako je Moskva pri izbruhu sovražnosti poslala čez mejo okoli tisoč tankov. Od teh jih je ostalo samo še nekaj čez 500. V teku sedmih tednov vojne so Finci uničili in uplenili čez 470 ruskih tankov. Prvi naval tankov so zrušile mine, polo-

žene vzdolž vse meje. Zelo uspešno orožje Fincev pa so tudi posebne vrste topovi, ki so zelo lahki in gibljivi in nalašč konstruirani za boj proti tankom. Njih granate prebijejo najmočnejši oklep. Trete sredstvo obrambe proti tankom pa so spretno in vsepovsod postavljene zapreke. Na teh napravah sodeluje vse finsko prebivalstvo. Tako so torej samo največji oklopni vozovi sovjetskih čet mogli priti skozi, gibanje srednjih in malih tankov pa je sploh onemogočeno. Zaradi tolikih izgub na tankih je razumljivo tudi zelo padla morala ruske vojske, saj je bila njena taktika preračunana na močno oporo tankov, ki naj bi ji utirali pot.

Napoved nemškega naskoka na zahodu

PARIZ, 25. januarja. Reuter. Francoski vojaški krogi opozarjajo, da je treba pričakovati v teku prihodnjega poldruega meseca pričetek velike nemške ofenzive na zahodnem bojišču. Ogromno zbiranje nemških bojnih sil dokazuje, da se sedanji položaj ne bo mogel nadaljevati nedoločen čas. Naglašajo se, da so Nemci pričeli tudi veliko ofenzivo pri Verdunu leta 1916. prav na dan 21. februarja.

Naša bojna ladja „Ljubljana“ se je potopila

BEOGRAD, 25. jan. Avala. 24. januarja ob 17.20 je kraljevska bojna ladja »Ljubljana« pri plovbi v šibeniško pristanišče skozi kanal Svete Ane udarila z zadnjim delom zaradi burje ob obalne

pečine in se močno poškodovana v kratkem času potopila. Posadka je rešena, razen narednika strojne stroke Griesbacha. Uvedena je preiskava.

Transilvanija in Dobrudža dobila avtonomijo?

RIM, 25. jan. Agex. Vest londonskih listov, po katerih naj bi se rešil začasno romunsko-madžarski in romunsko-bolgarski spor na ta način, da bi Transilvanija in Dobrudža dobili avtonomijo, objavljajo italijanski listi brez komentarja,

dodajajo pa, da pošilja to vest carigradski dopisnik »News Chronicle«, ki je znan kot resen in vesten novinar, čegar napovedi so se točno izpolnile.

INSPEKCIJA V TRIPOLITANIJU

CIRENA, 25. jan. Stefani. Maršal De Bono in maršal Balbo sta po inspekciji čet v Gebelu dospela v Cireno.

BOJI NAD LADOŠKIM JEZEROM

HELSINKI, 25. jan. Posebni poročevalci agencije Havas: Sovjetske čete se bore severno od Ladoškega jezera obupno in so sinoči poizkusile na 12 mestih napad. Največji napad je bil pri Kolanjoku in Atajoku. Vsi sovjetski napadi so bili s težkimi izgubami odbiti. Na Karelski ožini so skušali sovjeti predreti Mannerheimovo črto pri Muolajervlju. Bili so odbiti in je obležalo na ledu več sto mrtvih. Sovjeti napadajo brez ozira na človeške in materialne žrtve. Severno od Ladoga so bile zadnja dva dneva najhujše bitke. Sovjeti so izkoristili vse svoje sile in rezerve, da bi napredovali. Ob odporu Fincev pa so se vsi napadi razbili. Sovjeti so potrošili doslej na Karelski ožini municije za 100 milijonov frankov.

Maribor, 25. januarja.

Kakor vsaka, terja tudi sedanja vojna od vojskujočih se držav ogromne stvarne in moralne žrtve, od katerih so prizadeti vsi državljani. Sedanja jih terja celo še veliko več, kakor so jih prejšnje, ker požira tehnizacija bajeslovne vsote denarja. Mimo tega utesnjuje vso drugo produkcijo in sili celo k omejevanju v prehrani. Zaradi gospodarske, pa tudi politične in kulturne povezanosti evropske celine in z modernimi prometnimi občili prepreženega sveta, pa sedanja vojna tudi nevtralnimi državam ne prizanaša. Čutijo jo vse, nekatere več, druge manj, kakršnen je že njihov geopolitični in gospodarski položaj. Nekaterim nalaga že čuvanje same nevtralnosti težka bremena za zavarovanje meja ali vzdrževanje vpo-klicanih rezervistov, ki so potrebni za vsak primer eventualnega presenečenja. V drugih se kažejo nasledki samo na gospodarskem področju, v težavnosti nabave surovin, v zastoji normalnega trgovanja in prometa, v denarnem obtoku itd.

Že to nam dokazuje, da sedanja vojna ni samo zadeva neposredno vanjo zapletenih narodov, ampak vsega prebivalstva Evrope in v neki meri celega sveta. Vendar se žrtve in utesnitve nevtralcev nikakor ne morejo vzporejati z onimi vojskujočih se narodov. Kakor koli ni prijetno živeti v nenormalnih razmerah in čutiti brez lastne krivde težo časa, je vendar dolžnost vseh pripadnikov nevtralnih narodov in držav, priznavati hvaležnost naključjem in svojim vodstvom, da so jih obvarovala še pred dosti hujšim. Ako pa nalaga vojna vojskujočim se narodom dolžnost najvišje poštrevnosti vsakega posameznika, jo nalaga prav tako, čeprav v manjši meri, tudi nevtralcem. In ako pravijo vojskujoči se, da je treba vzdržati, velja to geslo zopet tudi za nevtralce. Vojna se bje za velike odločitve, ki segajo visoko nad osebne interese posameznikov. Tu gre za usodo celih narodov, celih držav.

Grozot neposredne vojne smo obvarovani tudi mi Jugoslovani. Usoda, ki je ustvarjala iz našega narodnega ozemlja sto in stotletja področja krvavih trenj in terjala od nas vseh, Slovencev, Hrvatov in Srbov, ogromen davek krvi in tvarnih ter moralnih dobrin, nam je za enkrat prizanesla. Prav tisti, prej večno nemirni Balkan, je dandanes srečna oaza miru v sicer razbesneli Evropi. Mnogi dobri znaki kažejo, da nam bo ta mir ohranjen tudi v bodoče, do konca sedanje evropske vojne. Ni nam pa seveda prizanešeno s tistimi nasledki, ki tarejo tudi druge nevtralce v Evropi, vendar jih čutimo mi še vedno veliko manj, kakor n. pr. Belgijci, Holandci, Švedci, Norvežani itd., katerih položaj terja vse drugačno čuječnost, mrzlično in drago utrjevanje mej ter stalno vzdrževanje velikih kontingentov rezervistov pod orožjem. Nasledki vojne, ki se odražajo pri nas, so skoraj izključno gospodarskega značaja ter seveda socialnega, v kolikor je pač socialni položaj posameznikov in množic odvisen od gospodarskega. Gospodarski in socialni nasledki se kažejo v prvi vrsti v pomanjkanju ali težavnem nabavljanju surovin za našo industrijo, pridelkov iz prekmorskih krajev, opešanju tujskega prometa in naraščanju draginje, za katero zaostajajo plače nameščencev in mezde delavcev.

Marsikatera teh nevšečnosti bi se dala — ako že ne odstraniti — vsaj znatno omejiti. Za to ne bi bilo treba nič drugega, kakor malo več resne in odločne volje. Ni pa izključeno, da se bodo te in take nevšečnosti, ako bo vojna dolgo trajala, še povečale in nam naložile še nova bremena. Vendar bodo tudi v tem primeru vse bolj znosna, kakor bi bila, ako bi bili sami neposredno zapleteni v sedanja krvava mednarodna obračunavanja. In če čutijo teže kakor mi prizadeti narodi potrebo po vdanem prenašanju žrtev, jo moramo mi toliko bolj. Žrtve za ohranitev nevtralnosti in s tem miru, varnosti in neodvisnosti naše narodne države, so žrtve za višje, skupne, vsenarodne in vsedrjavne potrebe. So pa tudi žrtve za bodočo novo Evropo, ki bo morala neizogibno vstati iz sedanjega klanja. Kajti tudi mi Slovenci in Jugoslovani smo del te Evrope, in njena usoda je tudi naša usoda. Odločitev v vojni ne bo padla samo za druge, padla bo tudi za nas, in prav za nas morda celo bolj ne-

Odpoklic Majskega in Suriča

RIM, 25. jan. Ass. Press. Italijanski listi se veliko ukvarjajo s skorajšnjim odhodom sovjetskega veleposlanika iz Londona v Moskvo in naglašajo, da je to represalija nasproti odpoklicu angleškega in francoskega veleposlanika iz Moskve. Zato se tudi pričakuje, da bo dobil enak poklic v Moskvo še sovjetski veleposlanik Surič v Parizu. Z odhodom Majskega bo odstranjen zadnji zagovornik kolek-

tivne varnosti na temelju idej Zveze narodov, ki se je v zadnjih dneh trudil, da bi ohranil med Sovjetsko zvezo in Anglijo vsaj še trgovinske stike. Odpoklic je pa tudi v zvezi z angleško pomočjo Finski, ki se je dejansko že pričela. Po italijanskem mnenju postajajo stiki med zavezniki in Sovjetsko zvezo vedno bolj rahli in je le še vprašanje časa, kdaj bodo popolnoma prekinjeni.

Delegacije za beograjsko konferenco

BUKARESTA, 25. jan. Rador. Zunanji minister Gafencu, sedanji predsednik stalnega sveta Balkanske zveze, bo odpo-voval v Beograd 1. februarja. V njegovem spremstvu bo opolnočeni minister Cresianu, tajnik šefa kabineta zunanjega ministrstva, šef »Radorja« in skupina

romunskih novinarjev. ATENE, 25. jan. Grški delegaciji, ki bo sodelovala na konferenci Balkanske zveze v Beogradu, bo načelval sam ministrski predsednik Metaxas s štirimi višjimi uradniki zunanjega ministrstva.

Sestavljanje Vančingvejeve vlade

CINGTAU, 25. jan. Havas. Predstavnik japonske vojske je izjavil časnikiarjem, da so vsi načrti za sestavo nove osrednje vlade na Kitajskem praktično že izvršeni. Storjeni so tudi vsi potrebni ukrepi za osebno varnost tistih kitajskih državljanov in politikov, ki sodelujejo na konferenci, na kateri se razpravlja vprašanje sestave

nove vlade. Ob času, ko delegati zahajajo na konferenco in z nje, so vse ulice izpraznjene in zastražene z vojaškimi patruljami in policijo. Med delegati sta tudi verjetno šef nove vlade Vančingvej, šef vlade v Pejpingu, ki stoji pod zaščito Japoncev, in šef vlade v Nankingu Liangkungi.

Amerika posodi Finski 100 milijonov

WASHINGTON, 25. jan. Reuter. Finančni odbor senata je s 17 proti 2 glasovoma izglasoval predlog za kredit Finski za civilne potrebe. Namestnik prvotnega načrta pomoči 60 milijonov dolarjev, so izglasovali kredit 100 milijonov dolarjev na račun banke za uvoz in izvoz. Nihče ni mogel v tej banki dobiti dostej posojila nad 30 milijonov dolarjev. Posojilo se bo odobravalo samo za nakup onih proizvodov v USA, ki niso na spisku orožja, streliva in drugega vojnega materiala, označenega v zakonu o nevtralnosti. Novi zakonski načrt bo po redni poti predložen senatnemu odboru za zunanje zadeve.

Bolgarski kredit za strateške zveze

SOFIJA, 25. jan. DNB. Ministrski svet je odobril za izpopolnitev železniškega prometa kredit 100 milijonov levov, ki naj se porabijo posebno glede na organizacijo narodne obrambe v prometu. Tekoči državni kredit za železnice in pristanišča v bodočih treh letih predvideva 1.1 milijarde levov. Za dvig poljedelstva je odobrenih nadaljnjih 30 milijonov levov.

Finska „Modra knjiga“

HELSINKI, 25. jan. Finska vlada bo objavila v kratkem »Modro knjigo«, v kateri bo objavila vse dokumente in besedila pogajanj s Sovjetsko zvezo pred spopadom. Objavljena bo v finski, francoski, angleški, nemški in švedski. Nemška izdaja bo izšla najbrže v švic.

DELEGACIJA ANGLEŠKIH SINDIKATOV NA FINSKEM

HELSINKI, 25. jan. Havas. Na Finsko je prispela delegacija angleških delavskih sindikatov. Prispela je v Helsinke sinoči preko Turkuja.

POTOPLJEN FINSKI PARNIK

HELSINKI, 25. jan. Havas. Iz sovjetskega vira poročajo, da je bil včeraj v Botniškem zalivu potopljen finski 1800-tonski parnik »Notung«.

FRANCOSKA POMOČ ŽRTVAM V TURCIJI

PARIZ, 25. jan. Havas. Službene novice javljajo uredbo o dopolnitvi kredita ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru v izmeri 15 milijonov frankov za nujno pomoč ponesrečencem ob potresu v Anatoliji.

posredno. Tudi mi imamo vprašanja, ki so z njo v zvezi.

Zato pa je potrebno pri nas poleg poštrevnosti tudi več splošnega narodnega in državnega idealizma in več čuta za skupnost. Dolga stotletja naše nesamosvojski so ta čustva v nas oslabila. Navajeni bojevati se v preteklosti vedno le za trenutne in neposredne, večinoma

GRŠKO-ITALIJANSKI SPORAZUM

RIM, 25. jan. Havas. Italijanski zunanji minister Ciano in grški poslanik v Rimu Metaxas sta podpisala včeraj sporazum o trgovini in plovbi med Italijo in Grčijo. S tem je v že obstoječi sporazum iz leta 1926 vključena zdaj tudi Albanija.

LOV NA NEMCE

ŠANGHAI, 25. jan. Havas. Petnajst Nemcev, ki so se skrivaj ukrkali na japonski parnik »Murokine maru« v Sadanbu v Holandski Indiji, je bilo zasačenih preden je parnik odplul iz luke, štiri druge pa so našli pri prihodu parnika v Šanghaj. Baje leži zdaj pet nemških ladij blokiranih v Sadanbuu.

BAJNA CENA REMBRANDTOVE SLIKE

AMSTERDAM, 25. jan. Stefani. Danes je bila Rembrandtova slika, ki predstavlja umetnikovega sina, prodana za štiri milijone lir.

Strašna najdba v Zgornjem Radvanju

MARIBOR, 25. jan. Davi ob 7. uri so našli orožniki v hlevu Terezije Marinove v Zg. Radvanju pri Mariboru 1903 rojenega in v Košake pristojnega brezposelnega trgovskega pomočnika Miroslava Mariniča, ki je ležal tam brez vednosti gospodinjice že osem dni ter sta mu zmznili obe nogi in odpadli. Mariniča so odposlali takoj v mariborsko bolnišnico. Bil je zadnje čase zaposlen pri sekanju leda, kjer se je prehladil in pršel k svoji bivši gospodinjici Šunkovi, ki ga pa ni hotela sprejeti. Zaradi tega se je zavlekel v omenjeni hlev, kjer so ga danes le po naključju našli.

ROPARSKI UMOR V SAVINJSKI DOLINI

Male Braslovce, 25. januarja. Opolnoči je bil izvršen v hiši sester Neže in Marije Puntar v Malih Braslovcah roparski umor. Razbojnik je vdrl v hišo in zahteval denar. V postelji je zadavil do smrti 76 letno Nežo Puntarjevo, njeno starejšo sestro. Marijo pa je do nezvesti davil. Ko je prišla k zavesti, je o umoru obvestila sosedo. Ropar je pobegnil in ni ničesar odnesel.

Mariborska napoved. Oblačno, vetrovno in nestanovitno vreme. Ponekod bo še snežilo. Včeraj je bila najvišja temperatura —0,8, danes najvišja —2,4, opoldne —2,4.

Borza, Curih, 25. jan. Devize. Beograd 10, Pariz 10.08, London 17.76, Newyork 446, Milano 22.51, Praga 5.30, Budimpešta 3.35.

celo le tvarne koristi, smo izgubili smisel za veličino in višji ideal, posebno še za lastno delo in zanašanje nase. Ker smo v težkih časih narodne nesvobode, sami preslabotni za boj in zmago, vedno pričakovali pomoči in rešitve od drugod, se tudi še sedaj vdajamo radi takim sanjarijam. Toda novi položaj terja od nas, da se postavimo na lastne noge, —r.

Domači zapiski

»Hrvatski dnevnik« o jugoslovansko-bolgarskih odnosih

»Dosedanje lojalno zadržanje Bolgarske zasluži, da bode primerno honorirano. Danes nihče ne sumi, da bo po tej vojni Evropa reorganizirana. Zdaj gre za to, da se ohrani na Balkanu mir in da se pokaže, da ni sod smodnika. Pakt prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo gre za tem ciljem.«

Izboljšajte uradnikom položaj!

»Država zahteva od svojih uslužbencev, da varujejo dostojanstvo. Najmanj, kar se pa zahteva od nje je, da tudi ona čuva njih dostojanstva tako, da stavi uslužbence v položaj, ko se jim zaradi materialnega stanja ne bo treba na vse načine brigati, kako preskrbeti družino. To je obenem tudi njen interes, ker če so uradniki brez ugleda, je tudi država sama brez avtoritete«, piše univ. prof. dr. Mihajlo Ilić.

Slovenski politični program

»Narodno vzgojno delo se je vsa leta po vojni lovilo v nejasnosti in meglenosti jugoslovenske miselnosti. Precej smisla za slovenstvo je v prejšnjih letih bilo celo izgubljenega, tako da je s tega vidika vzgoja v ljudskih šolah nazadovala in ne napredovala. Naši poklicni politični delavci niso za vzgojo ljudstva napravili ničesar. Prav zadnji čas je, da na tem polju zastavimo vse moči za zavedno vzgojitev novega rodu, ki bo imel vsaj zavest za minimalni slovenski program.« (»Slovenija«).

Mi in evropski zahod

»Lahko bi se zedinili v tem, da izgine angleška dominacija, nikakor pa bi se ne strinjali, če bi na njeno mesto stopila še druga, strašnejša, brutalnejša in neosobnejša prevlada, ki ne dopušča narodom pod svojo oblastjo niti pravice za boj, niti najosnovnejših atributov naroda: šole. Niti indijski niti irski študenti niso bili brez svojih univerz. So gospodje, ki sentimentalno govore o trpljenju Ircev, toda Irska je svobodna država, ki se sploh ne bori na strani Anglije. Istočasno ti zatrjujejo, kako so Čehi sami krivi, da jih streljajo v množicah zaradi najmanjše manifestacije. Če se za Hrvate postavlja vprašanje: svoboda kakor na Irskem ali svoboda kakor je na Češkem, ni treba sploh sumiti o odgovoru.« zaključuje svoja razmotrivanja pod gornjim naslovom »Brodsko Riječ«.

10 let diktature — naša pasiva

»Vakuum 10 let, prazni prostor, ko ni bilo ne strank ne parlamentarizma, ko je bila mladina usmerjena vse drugam samo ne k izgradnji misli, to je naša najtežja dediščina. Je to naša nacionalna pasiva, eraka po številu oni, ko smo na bojnem polju izgubili najboljšo mladino. Samo, da je ta padla za veliko idejo, med diktaturo se je pa mladina izgubila za prazen nič.« (»Srpski glas«).

Za zedinjenje radikalov

Vojvodinski radikalni se zavzemajo za akcijo, ki naj bi združila vse radikalne struje v enotno stranko. Proglasi naj se obča strankina amnestija za vse radikale, predsednik Aca Stanojević pa naj zastavi ves svoj vpliv za zedinjenje stranke.

Slovenski delavci v Nemčiji

»Po vesteh, ki so prispele v Maribor od naših izseljencev, so dobili naši delavci, ki so ostali v Nemčiji, ponudbo, naj se napolijo na zahodno fronto in naj sprejmejo zaposlitev pri delu na utrdbah. Naši delavci so to odklonili.« (»Juturni list«).

Kako je narasla draginja

Leta 1938 je znašala cena življenjskih potrebščin za delavca samca na leto 810.26 din, za štiričlansko družino pa 1973.07 din. Dne 1. jan. je pa znašala ta cena za delavca samca 924.72 din, za štiričlansko družino pa 2304.19 din. (»Ljudski glas«).

Novice

Prekmurje – „Sibirija“ za učiteljstvo?

Pereči problemi prekmurskega šolstva — Premestitve „po službeni potrebi“ — Prekmurju je treba dati učiteljstvo, ki bo čutilo z ljudstvom

V »Večerniku« so bila že večkrat obravnavana vprašanja, tičočna se šolske politike v Prekmurju. Tako močno prizadeto še prekmursko šolstvo ni bilo nikoli, kot v letošnjem šolskem letu, ko je manjkalo kar 31 učiteljev. Bili so primeri, da je bil na šestrazredni šoli le en, ali včasih dva učitelja. Odstotek praznih mest z ozirom na celo banovino, ki je imela 200 praznih mest, je bil vse prevelik, posebno če upoštevamo obmejne položaje.

Zasluga učiteljske organizacije v soboškem okraju je, da je zainteresirala vse merodajne, tako da je bilo nameščenih nekaj učiteljev, ki so vsaj za prvo silo izpopolnili manjkajočo vrzel. Nekaj med njimi je novincev, drugi pa so bili premeščeni v Prekmurje »po službeni potrebi«. Vprašanje učiteljskih namestitev »po službeni potrebi« v Prekmurju je bilo tudi že mnogokrat razpravljano, in to ne samo na učiteljskih sestankih in zborovanjih. Znano je, da je imelo Prekmurje ves čas po vojni značaj uradniške kazenske kolonije, Sibirije, kamor se je za kazen odposlalo nevsučno uradništvo, dokler se spet ne poboljša, si pridobi znova naklonjenost ter doseže ponovno premešitev v »prijaznejše« kraje. Proti taki »sibirski« politiki se je nastopilo od mnogih strani tudi ob priliki »Prekmurskega tedna«, ko so se tem protestnim glasovom odzvali z obljubami tudi merodajni. »Kaznjenci« se le težko vživijo v novo okolico, ker jih moti zavest, da jim je odrejena kot kazen, proti njihovi volji in prepričanju.

Razumljivo je zato, da premešitve »po službeni potrebi«, ki so se kljub slabim uspehom ponovile, ne morejo rešiti popolno učiteljsko vprašanje v Prekmurju. Zdaj številčno lahko res zamašijo vrzel, toda to ni dovolj. Seveda so možne častne izjeme — pa četudi so vsi premeščeni vzorni šolniki — jim ne morejo biti okolnosti premešitve v vzpodbudo, ki bi je v neznanem okolju obilo potrebovali. Zato je nekoliko nepričakovano namigavanje pisca članka »Pomanjkanja učiteljstva v Prekmurju«, ki ga je priobčil »Slovenec« 12. t. m., da so na še prazna mesta predlagani učitelji od drugod. Torej bo Prekmurje dobilo še več učiteljev »po službeni potrebi«.

Ali ni za Prekmurje res nobene druge rešitve, kot da dobi le uradništvo in posebno vzgojitelje svoje mladine »po službeni potrebi«? Ali je to višek narodne šolske politike v najbolj izpostavljeni slovenski obrobnih pokrajini, ki je bila od celote tisoč let ločena, za vzgojo mnogih

tisočev preprostih ljudi, ki se že takoj po ljudski šoli morajo potikati po tujem svetu? Če ne vse to, pa vsaj dejstvo, da plačuje Prekmurje v naši državi davke najtočneje, potrjuje upravičenost zahtev po enakopravnosti in upoštevanju njegovih potreb! Težke naloge, ki jih mora vršiti obmejno učiteljstvo, zahtevajo tudi primerne nagrade za njihov trud. Iz sredstev, ki gredo za premešitve »po službeni potrebi«, naj bi se dajale nagrade obmejnemu učiteljstvu. Njemu je še posebno potrebna stalnost, ki mu utrjuje značaj in v težkem boju proti škodljivim prizadevanjem tega ali onega krajevnega veljaka — tujerodca ali nezavednega — pomaga, da bo vzdržal na črti, ki jo zahteva pravilno izpolnjevanje njegove službe in narodna zavest. Nameščajo naj se mladi, ki naj imajo s pomočjo stalnosti dovolj časa, da se vživijo in seznanijo z ljudmi. Čudno pa je premeščanje po službeni potrebi iz Prekmurja, in to ljudi, ki so kvalifikacijo za dobrega obmejnega učitelja v polni meri dosegli.

Med drugimi je bil premeščen tudi šolski upravitelj, ki je bil v Prekmurju že pet let ter se popolnoma vživel v razmere.

Posebno skrb pa bi morali merodajni posvetiti raznim, največkrat celo anonimnim podtikanjem, ki jih je učiteljstvo deležno posebno tedaj, če se tej ali oni veličini zameri. Vsak slučaj bi morali merodajni dobro premisliti, dati prizadetemu možnost, da ga razjasni. Če se pa ugotovi, da je učitelj zakrivil v resnici kaj kaznivega, pa naj se ga kaznuje po poti, ki jo predvidevajo zakoni. Učitelj, ki je n. pr. bil imenovan za šolskega upravitelja, kot neoporečen, ne more biti brez navedbe razloga mesec nato kazensko premeščen.

Prekmurje bi bilo potrebno posebne skrbi in nege, po pravici pa pričakuje vsaj postopanja, ki ne bo več žalilo njegovega čuta za enakopravnost. Zato mora biti vsaj na pragu v tretje desetletje njegove svobode konec z vsem, kar bi na kraj kakor koli dajalo značaj kazenske kolonije!

Slovenske gorice v hudi zimi

ZA SUŠO HUDA ZIMA — MLINI SO BREZ VODE ALI ZAMRZNJENI — ZAMETI OVIRAJO PROMET — ZEMLJA JE ZMRZNILA DO 30 cm GLOBOKO — VEČERI OB KARBID NIH SVETILKAH

Poletni suši je sledila zelo mrzla suha zima brez snega, ki ima že hude posledice: vode primanjkuje že povsod. Redki studenci so ves dan oblegani od ljudi, ki pridejo po vodo v velike daljave peš ali z vozili. Tudi potočni mlini so po večini brez vode in zamrznjeni, tako da morajo kmetje in viničari spravljati zrnje za mletje v oddaljene motorne mlino. Tudi mlini na Muri in Dravi, ki so v poletni suši mnogo zmleli sedaj zaradi ledu že dalj časa počivajo. Zaradi hudega mraza do — 20 in več stopinj je nastalo tudi mnogo škode na krompirju in drugih živilih, ki niso dovolj zavarovani, prizadeti pa so tudi siromašni sloji, ki nimajo potrebnih drv za kurivo. Zadnji čas je pa še zapadel visok sneg s silnimi zemeti, ki ovirajo ves promet. Snežni metež je ponekod zametel klance popolnoma, drugje pa odnesel s ceste sneg, da so za promet s sanmi neuporabne. Kmetje ne morejo spraviti gnoja iz goric, ne drv k hišam. Tudi rigolanje po goricah je po

novem letu onemogočeno, ker je zemlja zamrznjena do 30 in več cm globoko, zato so delavci v tem času brez zaslužka. Ker splošno primanjkuje petroleja zimski večeri pri luččenju kočnic, česanju perja in žganjekuhi potekajo ob skoraj pozabljenih karbidnih svetilkah.

Jutranji šolski vlak, ki vozi šolarje v Ljutomer je v torek prispel v Ljutomer komaj okrog ¼ 10. uro, seveda brez šolarjev. V bližini verževske postaje je vlak obtičal in so morali sneg kidati s proge. Tudi na radgonski progi je vlak obtičal v snegu in komaj zmogel vožnjo. Avtobusni promet na progi Maribor - Ljutomer je začasno ustavljen. V bližini Banovec je v snegu obtičal velik tovorni avto, naložen s sodi. Tudi promet z banovino Hrvaško je pretrgan. Veliki tovorni avtomobili, ki dnevno vozijo slatino iz Radenc na Hrvaško, že več dni ne vozijo.

Vaš uspeh: mali oglasi v »Večerniku«!

Uspeh srbske drame v Prekiji

Preteklo nedeljo je v tukajšnji šoli priredilo Društvo kmetskih fantov in deklet gledališko predstavo v vzporeditvi ljudske igre v 4. dej. »Voda s planine« po Po trčevem prevodu, ki je v gmotnem in moralnem oziru prav dobro uspela. — Vkljub snegu in zametom je bila mala šolska soba prenapolnjena, znak, da so si naši igralci po več uspehih igran pridobili zaupanje publike. Tudi to pot so ljudje odhajali zadovoljni, saj je igra v režiji g. Flajsa bila dobro podana, vsi igralci brez izjeme, tudi novinci, ki jih je nekaj bilo so se potrudili in dobro izka-

zali, kar so želi priznanja. Zlasti so bili posrečeni v svojih vlogah: župan, tajnik in poslanec, ki jih je razkrinkal energični kmet Stanko s pomočjo Nikolaja, katera sta si z nesebičnim delom pridobila simpatije cele vasi in tako zmagala.

Upamo, da naš agilni dramatski odsek pod vodstvom predsednika Jožka Tomažiča v kratkem spet iznenadi z enako dobro igro.

o Šahovska sekcija SK Mure v Murski Soboti priredi v torek ob 20. v restavraciji Vučak simultanko člana g. Janeza

Vzgojno delo med kmetjsko mladino

Kmetjsko nadaljevalne šole na našem podeželju, posebno pa v obmejnih pokrajinah, so važen vzgojni faktor za našo kmetjsko mladino. Mladina, ki se ne more strokovno izobraziti v strokovnih šolah, dobiva v kmetjsko nadaljevalnih šolah potrebne smernice in navodila za življenje ter za delo na rodni grudi. Vzpo redno z vzgojo prirodnoznanstvenih, gospodarskih, splošno pridobitnih panog našega kmetijstva, je treba dati naši kmetjski mladini tudi kulturno, prosvetno in socialno vzgojo, ki napravi iz našega prej tako zaničevanega kmeta in njegovega dela človeka s širšim obzorjem, ki lahko deluje povsod in bo moral sčasoma tudi v vseh važnih gospodarskih,

narodnih in političnih vprašanjih odločevati.

Radi tega važnega momenta našega kmetjskega stana, ki je v naši državi najštevilnejši in ki nam prideluje naš vsakdanji kruh, je potrebna kmetjski mladini vsestranska vzgoja. Tudi kulturno delo na vasi je odvisno le od kmeta, zato se mora navajati mladino, da spoznava naše kulturne dobrine in da jih bo tudi cenila. Zato ni naloga kmetjsko nadaljevalnih šol samo pripraviti kmetjsko mladino za poznejše dobre gospodarje, ampak jo pripraviti tudi za kulturno in prosvetno delo na vasi.

Te naloge se dobro zaveda kmetijsko

UKINITEV VLAKA NA PROGI LJUTOMER - GOR. RADGONA

Železniška uprava namerava na progi Ljutomer - Gornja Radgona in obratno ukiniti jutranji šolarski vlak, ki prihaja v Gor. Radgono ob 6.51 ter odhaja proti Ljutomeru iz Gornje Radgone ob 7.01. Mnenja smo, da bi bilo obmejnemu prebivalstvu mnogo bolj ustreženo, ako bi se v zimski dobi ukini nočni par vlakov, ki odhaja iz Gor. Radgone proti Ljutomeru ob 22.34 in prihaja v Gor. Radgono nazaj ob 0.19, ker je ta vlak mnogo manj frekventiran, kakor pa jutranji šolarski vlak.

Nemca. Prijave sprejema načelnik sekcije g. Evgen Karoš, trgovec.

o Umrla je ga. Terezija Jakob, mati akademskega slikarja g. Karla Jakoba, ki jo je slikar portretiral ter je bila njena podoba razstavljena na več razstavah. Na zadnji razstavi »Lade« je njena karakteristična figura, umetniško odlično izvedena, vzbudila prav posebno pozornost ter bila reproducirana celo v beograjskih listih. Pokojna je bila stara 66 let ter tudi po življenju tipična prekmurska mati.

o Murska Sobotna. Grajski kino predvaja v četrtek in soboto vefilm »Sisi«.

o Premeščen je bil v Sobotu na okrajno sodišče g. dr. Viljem Lipai.

o Zaradi tatvin v okolici Sv. Tomaža v Slovenskih goricah so se morali zagovarjati pred mariborskim malim kazenskim senatom 61 letni posestnik Josip Krznjak, njegov 30 letni sin Stanko in brata 30 letni Bogomir ter 25 letni Stanko Križan. Sodba se je glasila: stari Vrbnjak oproščen, sin Stanko 4 mesece strogega zapor, brata Križana pa vsak po 3 mesece strogega zapor.

Celje

c Cenjene naročnike prosimo, da nam oprostijo, ako se jim list ne dostavi vedno ob določenem času. Vzrok temu so velike zamude vlakov.

c Predavanje o organizaciji pasivne brambe pred sovražnimi napadi iz zraka bo v nedeljo ob 9. v ljudski šoli v St. Juriju pri Celju. Predaval bo kapetan I. razr. g. Franjo Toš iz Celja.

c Proslavljana gasilska četa v Celju bo imela letno skupščino 31. t. m. ob 20. v gasilskem domu.

c Nesreča pri delu. 28 letni delavec Fr. Pož iz Medloga pri Celju je bil zaposlen v mlino. Tam ga je zgrabilo za roko in mu zmečkalo prste.

c Svetosavska proslava. V soboto bo ob 9. v pravoslavni cerkvi sv. Save liturgija, nato pa procesija v telovadnico mestne osnovne šole, kjer bo šolska svetosavska proslava. Običajne svetosavske besede letos ne bo.

c V bolnišnici sta umrla 32 letna Westnova delavka Zagar Marija iz Prečne ulice v Celju in 81 letni posestnik Ivan Holeček iz Turja pri Hrastniku.

c Protituberkulozna liga v Celju ima drevi ob 20. občni zbor v mestni posvetovalnici.

Ptuj

p Novi komandant mesta. Pred kratkim je odšel iz Ptuja komandant mesta g. major Markovič, ki je istočasno napredoval za podpolkovnika. Na njegovo mesto je prispel major g. Zlatkovič Lazar iz Šabca.

p Borba za petrolej. Ko je neki trgovec v Ptuju dobil dva sode petroleja, so navalle v trgovino cele trupe s steklenicami v rokah, tako da je morala policija paziti na red. Mnogi so se vračali praznih rok.

p Za sokolski ples, ki bo 1. februarja, bodo vaje za kola in druge plesne po večerih v Narodnem domu in to 25., 27. in 29. januarja.

p Razstava preprog. Znana sarajevska tkalnica preprog razstavlja te dni v Ptuju svoje odlične izdelke. Razstava bo odprta do vključno nedelje v hotelu Osterberger. Vse dosedanje razstave so obiskovalce in kupce zadovoljile. Ker daje tkalnica preproge tudi na dolgoročne obroke, se ljudje te ugodnosti zelo poslužujejo. Razstava preprog je vzbudila tudi v Ptuju veliko pozornost.

n Povečan izvoz mesa v tujino. Iz Zagreba javljajo, da so zadnja dva meseca izvozili v tujino 250.064 kg puranov, 14.400 kg ostale perutnine, 234.688 kg govedine, 142.756 kg svinjine in 41.507 kg konjskega mesa. Takega izvoza še ni Zagreb beležil po svetovni vojni.

n Volkovi razirgali tri tihotapce. O tem strašnem dogodku poročajo iz Bosne, kjer so zverine napadle človeška naselja. V planinah, kjer se skrivajo tihotapci, so volkovi razirgali tri tihotapce tobaka, dočim so štirje pobegnili.

n V Dalmatinskih vaseh primanjkuje hrane, ker ni nobenih prometnih zvez. Ljudje so zelo zaskrbljeni za obstanek, saj so zaradi snega popolnoma odrezani od sveta.

n Roparski napad na zagrebško pošto. Na zagrebško pošto v Zvonimirovi ulici sta izvršila dva maskirana razbojnika roparski napad. Poštne uradnice in pripravnice se niso ustrašile naperjenih samokresov. Pogasile so luči in obvestile policijo ter pričele klicati na pomoč. Roparja sta pobegnila brez plena, dasi je bilo v uradu mnogo denarja.

n 500 hiš so porušili lani v okolici Beograda, ker niso odgovarjale gradbenim predpisom. Porušene bajte so kvarile ugled naše prestolnice.

n Madžarsko gledališče v Beogradu. Te dni je gostovalo v Beogradu madžarsko gledališče in uprizorilo opereto »Piščančev paprikaš« v madžarskem jeziku.

n Znamenito sabljo slavnega srbskega vojvode Stojana Čupića so je dni našli v vasi Kiseljaku. Hranil jo je neki duhovnik kot rodbinsko svetlinjo.

n Izpiti za novinarje. Beograjski dnevnik »Vreme« je razpisal tri mesta sotrudnikov-pripravnikov. Prijavilo se je 93 kandidatov, ki so morali polagati pismeni in ustmeni izpit pred posebno uredniško komisijo.

n Meter debel led na Dravi je v Osijeku, kjer je reka popolnoma zamrznula.

Maribor

Ljubzenska tragedija v Hutterjevi tovarni

Orožnik Tomič je ustrelil 16 letno predliko Miro Frankovo — Usodni predvečer v Loški ulici

Kakor blisk se je davi razširila po mestu vest o nenavadni ljubavni tragediji v Hutterjevi tovarni. Nekoliko pred peto uro je mlad orožnik v tovarni pri stroju ustrelil svoje mlado, komaj 16 letno dekle, ki je bila na mestu mrtva.

Naš poročevalec se je podal k stanodajalki pokolne žrtve, gospe Krambergerjevi v Loški ulici 2, ki mu je opisala ozadje tega žalostnega dogodka. Že dve in pol leta je pri njej stanovala zala 16letna predlika v Hutterjevi tovarni Mira Frankova, rojenka iz Cirkovcev pri Ptuiju. Doma se je deklet pred tremi leti seznanila z orožniškim kaplarjem 28letnim Adamom Tomičem, rodom iz Šida. Mira mu je dalj časa vračala ljubezen. Ko pa je spoznala, da ima Tomič poleg nje tudi druga dekleta, se mu je pričela odtujevati. Tomič si je še kljub temu prizade-

val, da bi deklet zopet navezal nase. Zato jo je pogosto obiskoval na njenem stanovanju v Mariboru.

Tako je Tomič tudi sinoči prišel iz Cirkovcev k Miri v Loško ulico 2. Nekaj časa sta se v njeni sobici mirno razgovarjala, naenkrat pa je deklet vse preplašeno planilo v kuhinjo in povedalo gospo dinji, da jo hoče Tomič ustreliti. Gospa Krambergerjeva je vsa prestrašena deklet skrila v shrambo, ker je kmalu zanjo pridrvel ves besen tudi orožnik. Ko so ga prepričali, da Frankove ni več v hiši, je odšel nazaj v njeno sobo. Medtem pa je Mira pobegnila k sosednji stranki, gospe Ošičinovi, kateri je povedala, kaj se je dogodilo. Noč je potem prespala pri tej gospe. Ljubosumni orožnik pa je v Mirini sobici vse pretaknil in raztrgal njene slike v albumu, potem pa mirno prespal

noč v njeni postelji.

Ko je deklet davi pred 5. uro odšlo s svoje sestanovalko in sodelavko Senjo Wuttejevo v tovarno, je kmalu za njima krenil proti tovarni tudi Tomič. Tam je povprašal Senjo za Miro. Nato se je podal v stranski tovarniški oddelek in našel tam deklet. Mirno in tiho sta prišla k njenemu predilniškemu stroju, kjer je hipoma potegnil samokres in jo brez besede ustrelil naravnost v srce. Deklet se je zgrudilo mrtvo.

Morilec je nato odložil samokres in službeni pas. Izjavil je, da se je hotel tudi sam ustreliti, pa mu je orožje odpovedalo. Izročen je bil takoj vojaški oblasti.

Kakor je naš poročevalec še izvedel, je Tomič Frankovo že dvakrat hotel ustreliti, pa mu je vedno srečno ušla.

Zaloge premoga v Mariboru so izčrpane

Iz vseh krajev naše države prihajajo poročila, da primanjkuje premoga. Tako je tudi v Mariboru. Rudniki imajo sicer dovolj premoga, vendar ga zaradi prometnih ovir ne morejo dostavljati v zadostnih količinah. Z verodostojne strani

da ga ne zmanjka in da si ga lahko kupi tudi revež. Zanimivo je dejstvo, da meščani segajo predvsem po premogu, dočim z drvni zelo malo kurijo. Premoga je v Mariboru že skoraj docela zmanjkalo, dočim so skladišča z drvni prenatr-

PLANINSKI PLES 1. FEBR. V SOKOLSKEM DOMU

sjo obveščeni, da so pri mariborskih trgovcih zaloge premoga že docela ali pa močno izčrpane. Nekateri trgovci pa sploh nimajo več premoga. Zato se je več trgovcev odločilo, da prodajajo premog v omejenih količinah. Nekateri ga dajejo samo po 100 ali 50 kg zaradi tega,

pana. Priporočljivo bi bilo, da se poslužijo v teh dnevih, ko ni premoga dovolj na razpolago, predvsem drv. Glede premoga bo treba počakati, da se uredi železniški promet. Izboljšanje bo nastopilo nekako v štirinajstih dneh. Takrat pa bo v Mariboru spet dovolj premoga.

Maribor ima nad 10.000 volivcev

Mariborsko mestno poglavarstvo poravnja sedaj stalne volivne imenike. Letos bodo morali najbrže napisati nove, ker so stari že zelo nepregledni. Vsako

sme črtati iz volivnega imenika le tiste, za katere je dokazano, da so se že drugje vpisali v volivni imenik in dobili volivno pravico v drugi občini. Občine morajo o vpisu kakega volivca v svoj volivni imenik obvestiti občino, v kateri je bil volivček dotlej vpisan. V splošnem se

SVETOSAVSKA ZABAVA

leto je 1200 do 1400 sprememb. Lani je bilo vpisanih v volivni imenik mesta Maribora 10.015 volivcev. Letos jih bo nekaj več, posebno še, ker mora mestno poglavarstvo upoštevati posebna navodila notranjega ministra. Po teh navodilih

vsako leto v Mariboru na novo vpiše okoli 500 volivcev, črta pa 450.

27. I. 1940

Zakaj se je milo podražilo

Industrija mila je glede surovin predvsem odvisna od tujine. Zaradi evropskih zapletitjav je nastalo pomanjkanje surovin, zaradi česar so morali omejiti proizvodnjo mila.

Za industrijo mila imamo pri nas malo surovin. Uvažati moramo loj, industrijsko mast in kokosovo olje. V normalnih razmerah uvažamo okoli 650 vagonov lola letno, največ iz Argentine in Avstralije. Trditno lahko, da mora industrija mila uvažati 80% vseh surovin. Zaradi vojne je uvoz zelo otežkočen. Zaradi tega so morale nekatere manjše tovarne

mila obrat sploh ustaviti, večje pa precej omejiti. Vprašanje po milu pa se je znatno povečalo. Zato je pričelo mila primanjkovati in se je cena dvignila. Drugi vzrok podražitve mila je podražitev surovin. Nekatere surovine so se podražile za 100% in še več.

Da bi se rešilo vprašanje mila v naši državi, je treba organizirati zbiranje maslnih odpadkov, ki jih naša industrija mila nujno potrebuje. Sistematično sodelovanje naše javnosti bi pripomoglo do ugodne rešitve problema mila in znižanja cen.

ŽVEGA SOKOLA JE UJEL SREDI MARIBORA

Včeraj smo poročali, da je bil na Tržaški cesti ustreljen velik planinski jastrab, danes pa imamo zopet drugega znanilca hude zime. V mesto se je zatekel pred mrazom velik sokol, ki ga je v Loški ulici ujel naš uredniški radiotelegrafist. Velika ujeda se je zakadila med vrabce in obtičala v snegu.

CENE KMETIJSKIH PRIDELKOV V MARIBORU.

Po zadnjih uradnih podatkih veljajo v Mariboru naslednje cene: črna pšenična moka 2.30 do 3 din, bela 3.25 do 4, fižol 6 do 7, grah 8 do 10, leča 12 do 14, krompir 1.50 do 2 din kg. Mleko 2 do 2.50 din liter, jajca 10 komadov 17.50 din. Govedina je po 8 do 12 din, svinjina 10 do 17 din, feletina 10 do 12 din, svinjska mast 18 do 20 din, sveža slanina 13 do 18 in prekajena slanina 15 do 25 din kg. Sladko seno je po 130 do 140, otava pa po 100 do 110 din metrski stot.

TEKSTILNE SUROVINE SE BODO DELILE.

Te dni je bila v Beogradu konferenca odbora za tekstilno industrijo. Naloga tega odbora je skrb za nabavo in razde-

Koncertne prireditve svetosavske proslave

Kakor vsako leto, bo proslavil tudi letos Maribor praznik sv. Save na svečan način z dvema prireditvama v soboto 27. t. m. v veliki Sokolski dvorani na Aleksandrovi cesti. Dopoldne ob 10. bo šolska proslava z rezanjem kolača ter petjem državnih in himne sv. Save (poje moški zbor rezervne častniške šole v Mariboru pod vodstvom dijaka D. Zebreta), pozdravnim nagovorom Dušana Benčine, dijaka VIII. r. klasične gimnazije, nastopom pevskega zbora dijakov rezervne častniške šole v Marinkovičevu »Hej, trubaču!« in Hajdrihovim »Morjem adrijanskim«, nastopom meša-

nega zbora dijakov trgovske akademije pod vodstvom prof. V. Mirka in s klavirsko spremljavo dijakinje M. Bauerlove, ki zapoje Krekov »Pogovor z domom«, Schawabovo »Dobro jutro« in Jenkov zbor cigany iz »Vračare« ter deklamacijami dijakov.

Zvečer ob 20.30 bo koncert orkestra vojaške godbe pod vodstvom dirigenta kap. Josipa Jiraneka z Jiranekovo »Fantazijo na jugoslovanske pesmi« in Brodlovim »Srbskim vencem«, nastop violončelista ravnatelja Bajdeta ob klavirski spremljavi prof. dr. Klasinca s Hrističevo »Elegijo« in Glazunov-

Za sedanji čas je za vsake a neobhodno potrebno
TAYLORIX KNJIGOVODSTVO
J. Karbutz, Gosposka 3 Tel. 26.4

in Akademski pomen se naj lepše zahvaljuje vsem, ki so na kakršnekoli način pripomogli k uspehu letošnjega akademskega plesa, zlasti častnemu damskemu komiteju in vsem darovalcem.
m Kmetijsko delavski vrtnarski tečaj v Studencih. Banska uprava bo priredila kmetijsko delavski tečaj. Tečaj je namenjen predvsem malim poseznikom in industrijskim delavcem ter mlajšim članom družin, ki nameravajo gojiti zelenjavo za domačo prehrano. Za tečaj se je treba prijaviti na občini ali v šoli še danes ali jutri.

m Izgubila se je dobra volja. Nadomestilo pa je našla Prostovoljna gasilska četa Studenci ter z njo razpolaga 27. januarja ob 20. uri v dvorani gasilskega doma. Ta dan se namreč vrši prireditve pod naslovom »Pomlad v zimi«, ki ima na sporedu razne šaljive plesne ter tudi pevske točke in bo res prijetno počutiti se v sredi zime v pravem pomladanskem življenju.

LOVSKI PLES
priredi Sokol Marenberg-Vuhred
1. februarja ob 20. uri. Zavedni Slovenci vabjeni v obmejno postojanko.

* Ruske pesmi poje koncertna pevka Suzana Belubekova iz Beograda. Balet izvajata Tamara Maksimova in Nikolaj Tarnovski, solista beogradske opere, na ruskem večeru na pustni torek, 6. februarja v Narodnem domu.

* Mesarski ples, ki ga prireditelj mesarski in klobasičarski pomočniki pod pokroviteljstvom mojstrov v korist pomočniškemu podpornemu skladu, bo to soboto, 27. januarja, v lepo dekorirani Gambri-novi dvorani z začetkom ob pol 21. uri. Godba: Maks Schönher. K obilnemu obisku vabi prireditveni odbor.

* Gostilna Merdaus v nedeljo domača zabava, domače kuhine.

* Broadway Band je gostoval v Ameriki.

* OBRTNIŠKI PLES 27. I. NARODNI DOM

Kino

* Grajski kino. Danes sijajna veseloigra »Oče proti volji«. Heinz Rühman, Carola Höhn.

* Esplanade-kino. Najnovejša razkošna veleopereta z Jeanette Mac Donald, »Serenada ljubezni«. Izredno zabavna vsebina, humor, prekrasno petje.

* Kino Union. Od danes »Nevarni za ljubljenci« filmska veseloigra, polna zdravega humorja in duhovitih dovtipov. Sledi: »Šaikova hči«.

Mariborsko gledališče

Cetrtek, 25. jan., ob 20.: »Zaroka na Jadranu«. Red A.

OB 20'30 URI

Petek, 26.: Zaprti.
Sobota, 27. ob 20.: »Konto X«. Red C.
Prihodnja novost mariborske operete bo J. Straussa klasična opereta »Cigan baron«.

Radio

Petek, 26. januarja.
Ljubljana: 7. Jutranji pozorav; 7.15, 12 in 18.20 (citre) Plošče; 11. Svetosavska proslava; 13.02 RO; 18. Zenska ura; 19.20 Vzhod in zapad v naši umetnosti; 20. RO; 21. Klavirski koncert sodobne portugalske glasbe; 22.15 Originalna švicarska glasba. — Zagreb: 20. Hrvatski pisci. — Beograd: 12.35 Verdi, Rigoletto; 17.45 Narodne pesmi; 20. Dela bolgarskih skladateljev; 20.30 Simfonični koncert. — Sofija: 6.35, 7., 11., 13.20, 18. Lahka in plesna glasba; 19.45 Prenos opere. — Firence: 18. Koncert tria; 22. Violončelo in klavir. — Bratislava: 19.40 Vokalni koncert. — Budimpešta: 17.15 Ciganski orkester. — Milan: 20.45 Opera. — Rim: 21. Simfonični koncert.

Zanimivosti

S poleta angleških letalcev nad Dunajem in Prago

Šele zdaj so znane nekatere podrobnosti o poletu angleških pilotov nad Dunajem in Prago. Vsa letala so se srečno vrnila v svoja oporišča v Franciji. Bil je to najdaljši polet v sedanji vojni.

V »Daily Telegraphu« je izšel članek dopisnika o razgovoru z udeleženci poleta. Eden izmed njih je dejal:

»Najvažnejše v tem poletu je bilo, da ves čas nismo občutili mraza. V zraku je bilo topleje nego na zemlji. Ves polet je bil brez posebnih dogodkov. Samo

blizu Monakovega so nas obsijali sovražni reflektorji. Mesto je bilo precej razsvetljeno, ko smo se pa vračali, je letalo v popolni temi.

Edino mesto, ki je bilo precej dobro razsvetljeno, je bilo Linz. Tu so velike tovarne orožja in municije. Avstrija in Češka sta mnogo bolj razsvetljeni kakor Nemčija. Dunaj smo lahko spoznali po Donavi. Velike hiše ob obali so bile razsvetljene. Nad Dunajem smo vrgli letake. Videli smo tudi Bratislavo. Leteli smo

skupaj, dokler nismo prešli Monakovo. Tedaj smo se ločili v dve skupini, ena je odšla proti Dunaju, druga k Pragi.«

Udeleženec poleta v Prago je dejal: »Polet preko Nemčije se nam je zdel, kakor da plovemo nad puščavo. Čim bolj smo leteli proti vzhodu, tem več je bilo luči, pa tudi snega. Prago, razsvetljeno, smo takoj spoznali v zavesju gričev. Na povratku smo leteli nad severno Nemčijo in Frankfurtom. Seboj smo prinesli zelo važne podatke.«

— Slišiš, Miha, danes si ti na vrsti, da me uspavaš s petjem.

„Espresso“ je v Italiji spet v akciji

Pred dnevi so uvedli v Italiji karte na življenjske porebščine. Tiskanih je blizu 45 milijonov nakaznic, ki jih dele občine med ljudi. Karte imajo devet vrst kuponov, prvih šest kuponov ima 31 bonov za vsakdanje potrebe, ostala dva kupona sta namenjena nabavam na mesečne obroke.

Najprej so racionalizirali prodajo kave. Kavarnarjem so dali 40%, ostalim tr-

govinam 60% zaloge kave. Prej je stal kg kave 36 lir, zdaj so jo zaradi velike uvozne carine povišali na 45 do 50 lir kg. Na vsakega konzumenta bo prišlo mesečno povprečno 450 gr kave. Italijani so strastni pivci kave, njih južnjaški temperament se posebno poslužuje »espresso«, ki bodo spet prišli v promet. Kadar razsaja južni morski veter »široko«, sega vse po vroči kavi.

V Nemčiji je prepovedano posipati hodnike s soljo, v cilju, da bi se led in sneg čimprej stopila. To odredbo utemeljujejo z ugotovitvijo, da sol škoduje usnjenim podplatom. Sedanji časi pa niso primerni, da bi se tako zapravljalo s kozami.

14.000 km na konju je prejezdil maršal Finske Mannerheim, ko je bil v l. 1906 do 1908 kot viji častnik ruske vojske dodeljen zemljepisni odpravi v notranjo Azijo.

50.000 ton žita ponuja Argentina Finski. Finska naj bi žito odpeljala in plačala, kadar koli hoče.

Vel. Britanija racionalizira gospodarstvo

Velika Britanija mora čimbolj povečati površino svoje obdelane zemlje, piše »Daily Express«. Povečati mora število žine, da bi tako zmanjšala potrebe po uvozu tujega blaga, prihranila na devizah in oprostila trgovske ladje za vojne cilje. Sedanjio obdelano površino v

izmeri 12 milijonov ha je treba povečati na 16 milijonov ha. Tako bi lahko redili 11 milijonov glav živine več, dalje 5 milijonov svinj in toliko kokoši, da bi bilo doma dosti jajc. Kulturo krompirja bi lahko bilo povečati od sedanjih 610.000 na 900.000 ha. Z razumnim pridobivanjem gospodarskih dobrin na domačih tleh bi Anglija prihranila polovico stroškov, ki jih ima zdaj z uvozom iz tujine. Ta denar bi se lahko porabil za nabavo strojev in vojnega materiala. Lahko bi kupili s tem v primeru potrebe več tisoč letal v USA, zaključuje članekar.

Vojni paradoks v taktiki Velike Nemčije

Rimski list »Forze armate«, organ italijanskega vojnega ministrstva piše, da je vprav paradokso dejstvo, da je Nemčija v nepretrgani ofenzivi na morju, v vojni na kopnem je pa zavzela stališče čakanja kakor zavezniki. List se vprašuje, zakaj je Nemčija vložila ogromne vloge in napore v organiziranje močne kopne vojske in letalstva, zdaj se pa naslanja na najslabše svoje orožje, mornari-

co. Res je bila vojna na Poljskem, toda moč nemške vojske in letalstva je ostala zaradi tega nedotaknjena. Članek zaključuje z ugotovitvijo, da je pomorska vojna temeljne važnosti in je vprašanje, če danes Nemčija ne obžaluje, zakaj ni posvetila več pažnje in žrtev mornarici in dala za njeno obnovo del vsote, ki je šla za suhozemno vojsko in letalstvo.

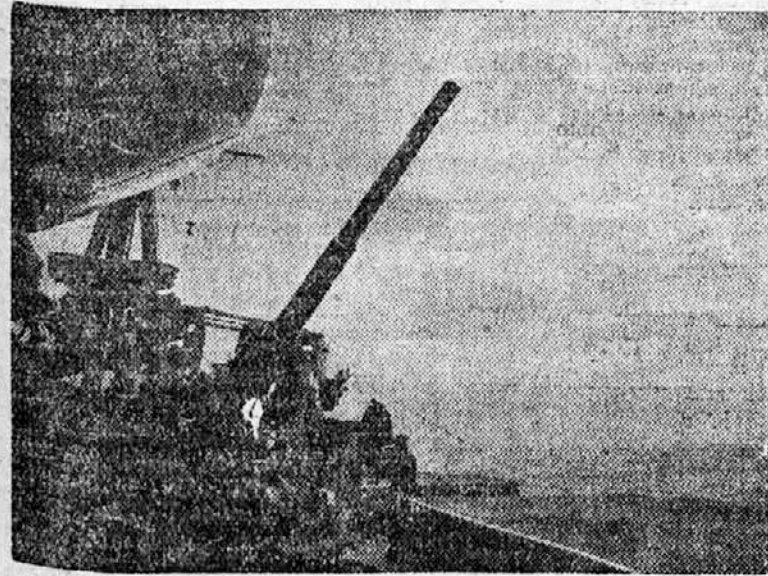
Prvič v zgodovini stare angleške kaznilnice Dartmoor, ki je zgrajena sredi močvirja, se je dvema kaznjencema posrečilo, da sta ušla. Siren si niso upali sprožiti, ker so se bali, da bi ljudje mislili, da je zračni alarm.

Dal je kri zanjo, da jo je lahko zaslišal

Nenavaden dogodek se je primeril v turinski bolnišnici. Tja je prišel državni tožilec Nuodi, da bi zaslišal neko kmetico, ki je zaradi spora z možem težko ranjena v postelji.

Strežnice so tožilcu sporočile, da je bolnica tako slaba, da je ne bo mogoče zaslišati. Izgubila je mnogo krvi in le če bi ji mogli pomagati s transfuzijo, bi

morda dobila moči za zaslišanje. Brez pomisleka je državni tožilec ponudil svojo kri, naj jo preiščejo. In ko so ugotovili, da je ta primerna za transfuzijo, so pomagali bolnici. Kmalu si je ta toliko opomogla, da je lahko odgovarjala na stavljenja vprašanja, ki so bila glede na obdobje moža zelo važna.

Z angleške izvidniške ladje v Sev. morju: protiletalski top

Konec romantične kovačnice zakonov

V Gretna Greenu so imeli Škoti romantično kovačnico za sklepanje zakonov zaljubljenih parov. Po škotskih zakonih so bile tudi poroke izven cerkve ali občine veljavne. Mnogi pari, ki so hrepeneli po romantičnem zatišju, so prihajali iz vse Anglije v Gretna Green, obmejni škotski kraj, kjer so v vaški kovačnici škovali svojo srečo za skupno gnezdo.

Ščasoma se je tudi stara kovačnica modernizirala. Sedanja je potekala iz leta

1907. Zadnji lastnik je zgradil poleg kovačnice muzej, tako da je imel razen od novoporočencev dohodke tudi od obiskovalcev starih zbirk. Samo lani se je ustavilo v tem muzeju 90 tisoč oseb.

Po sklepu angleškega parlamenta je bilo škotsko pravo ukinjeno, od 1. januarja dalje je prenehala »obratovati« tudi slavna kovačnica zakonov. Zdaj bo privlačen le še muzej.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

67

»In jaz? Mar misliš, da je moj položaj dosti boljši,« je dejala Mana. »Moj brat Angabad je vladni tajnik, Mahabali je zaupnik tvojega očeta, vsa naša rodovina je tesno povezana z vašo. Padec Seonijev je tudi padec Patnov.«

»A ta padec ni sramoten, kakor je naš. Z njim ne boš pred vsemi zaznamovana z žigom zločinstva. Zaradi njega ne boš za vselej in pred vsemi zavržena. Še vedno si lahko izbereš moža. Jaz si ga ne bom več mogla. Ramas, Ramas Rayani! Sedaj razumem vse. Sedaj vem, zakaj se je oče tako upiral njegov: zvezi z njim in tudi zakaj je nekoč v obupu izjavil, da bi pomenila ta združitev zanj in za nas vse pogubo.«

»Ti torej misliš, da je vse to res? Ne dvomiš v resničnost razglasa? V moji duši je doslej kljub vsemu še tlela rahla iskra dvoma.«

»Vse je resnica. Oče nam je sam priznal, čeprav nam bistva ni povedal. Samo še nekaj je...«

Jora se je vzravnala, solze so se ji ustavile, zastrmela se je pred se in premišljevala.

»Kaj je?« jo je radovedno vprašala Mana.

»Mana, kdo je izdal Rayaniju to skrivnost?«

»Kako naj to vem? Slišala sem samo razglas, kakor ti, sicer nič drugega.«

»Samo eden edini je po moji sodbi vedel za očetovo skrivnost.«

»Samo eden? Kdo?«

»Tvoj brat Mahabali.«

»Mahabali?«

»Da, nihče drugi na svetu ga ni mogel izdati, kakor edino le on.«

»To je popolnoma izključeno,« je ugovarjala Mana. »Da bi Mahabali izdal tvojega očeta Rayanijem? On, Yagirijev najintimnejši zaupnik in Ramasov tekmeč? Ne, to se mi zdi bolj nemogoče, kakor da bi sonce ta hip padlo z neba.«

»In vendar je res,« je vzkliknila Jora. Samo on edini je to mogel. In morda je storil to prav iz maščevanja, ker sem ga odklonila. Tako sem končno prav za prav jaz sama zakrivila ta strašni zlom...«

Jore se je polotil neizmeren obup.

»Ne očitaj si, dokler ničesar ne veš!« jo je tolažila Mana. »Tudi ako bi bilo res — v kar pa ne verujem — da bi bil Mahabali izdal Rayanijem skrivnosti vaše rodovine, tega gotovo ne bi storil iz

takih nagibov. Imeti bi moral vse drugačne vzroke. Drugačne nagibe...«

Mana je nenadoma utihnila in se zdrznila nad misljo, ki jo je v trenutku obšla. Porodila se ji je iz dejstva, da je bil Mahabali na tako skrivnosten način izginil, da nihče ni vedel kje je in da se je Yagiri Seoni divje upiral odgovoriti le z eno samo besedo na vprašanje, kaj se je z njim zgodilo. Bolj sama sebi kakor Jori je dejala polglasno:

»Mogoče se ga je hotel iznebiti, da bi se rešil priče...«

»Kaj praviš?« je vprašala Jora, ki njenega polglasnega govorjenja ni dobro razumela.

»Morda je nazadnje le mogoče, da je tvoja slutnja pravilna,« je dejala Mana.

»Toda potem ti nisi tega prav nič kriva.«

»Nisem kriva? Kdo je tedaj kriv?«

»Tvoj oče sam.«

»On.«

»Da, on. Čuj! Mahabali je že več ko pred tednom dni brez sledu izginil. Nihče ni vedel ne kdaj ne kako in ne kam. Tudi tvoj oče ni hotel dati nobenega pojasnila. Izključeno ni, da sta se sprla in da se ga je hotel Yagiri iznebiti. Da se reši ali maščuje, ga je izdal Rayanijem. Ako je to storil, potem je še živ. Jora, to moram izvedeti! Ti pa ne obupaj, morda se nazadnje je najde neki izhod. Ali mi obljubiš, da si ne storiš nič žalega, dokler se ne vrnem?«

»Obljubim,« je odgovorila Jora, »toda samo za tako dolgo. In — Ramasa bi

še enkrat rada videla. Čeprav le od daleč. Če ga najdeš, mu povej, da mu damem vso prostost.«

»Storila bom, kakor želiš,« ji je zagotovila Mana in se poslovila.

Ko je stopila na prosto, ni bilo okoli vile nobenega človeka več. Vse naokoli je bilo prazno in odljudeno, samo od senatne zbornice sem se je slišalo kričanje ljudi, pomešano od trenutka do trenutka z groze polnimi kiki. Mana je stekla v tisto smer, in čimbolj se je bližala zbornici, bolj grozni so postajali kiki, bolj divje je bilo hrujenje množice.

»Kaj se dogaja?« je vzkliknila Mana in še bolj pospešila korake. Ko je pa prišla do trga pred zbornico, je zagledala ogromno množico, ki je valovila zdaj proti palači, zdaj od nje vstran. Na trgu je bilo gotovo zbrano vse prebivalstvo Rayanipura. Mana se je ustavila pri prvih ljudeh in vprašala, kaj je.

»Seoni je zasedel senatno zbornico in se upira,« je pojasnil nekdo.

»Ali mu kdo pomaga?«

»Garda pod vodstvom Angabada Patne in nekaj senatorjev.«

»Pod vodstvom mojega brata!« je vzkliknila Mana in se skoraj onesvestila. Prav tedaj je krič množice še narastel in ljudje, ki so stali poleg nje, niso slišali ali vsaj ne razumeli njenega vzklika. Očito je tudi spoznali niso, kajti medtem je bila že nastala noč in razsvetljava je le deloma delovala.

(Dalje)

Kultura

Smrt zgodovinarja Ferda Šišića

V ponedeljek je umrl v Zagrebu po dolgi in težki bolezni vseučiliški profesor in redni član Akademije dr. Ferdo pl. Šišić, eden največjih zgodovinarjev, kar smo jih imeli južni Slovani. Rojen 9. marca leta 1869. v Vinkovcih, je studiral gimnazijo v Zagrebu, univerzo na Dunaju in v Zagrebu ter nadaljeval zgodovinske studije še v Parizu in Benetkah. Služboval je najprej kot srednješolski profesor na raznih hrvatskih gimnazijah ter postal leta 1908. izredni in leta 1910. redni profesor zgodovine na zagrebški univerzi.

Pokojnik je posvetil svoje delovanje zlasti hrvatski zgodovini in še prav posebno oni izza časov samostojnega kraljevstva. V tem oziru je postal reformator velikega pomena, kajti zadovoljil se ni z dotlej znanimi viri, ampak je iskal še nove po arhivih v Benetkah, Rimu, Neaplju, Londonu, Dunaju, Budimpešti, Gradcu, Zadru, Trogiru, Dubrovniku, Splitu in po starih madžarskih gradovih. Njegove sintetične zgodovinske studije so pripravljale mnogoštevilne podrobne razprave. Prvo njegovo delo je bila zgodovina bitke na Kosovu polju, ki je izšla že leta 1893. Od tega leta dalje je pošiljal v svet vedno nove razprave, ki so pomenile resnično obogatitev hrvatske in sploh južnoslovanske zgodovine. Pisal je razprave o bitki pri Nikopolju, o knezu Bartolu Krškem, baronu Francu Trenku, odošnjah med Zadrom in Benetkami, padcu bana Mladena Šubića, vojvodi Hrvoju, zrinjsko-frankopanski zaroti, Iliriji, napisal »Hrvatsko zgodovino«, »Pregled hrvatske zgodovine«, epohalno delo »Zgodovino Hrvatov za časa narodnih vladarjev«, razpravo »Kako je Jelačić postal ban«, »Politično Habsburžanov nasproti Hrvatom do Leopolda I.« in še celo vrsto drugih.

Za časa našega boja za državne meje po svetovni vojni je nastopil s svojo veliko znanstveno avtoriteto ne samo v prilogi Hrvatov v Dalmaciji in Istri, ampak tudi Slovencev ob Jadranu. Bil je nekaj časa sam ekspert na mirovni konferenci v Parizu ter izdal celo vrsto informativnih priročnikov. Posebno pomembna je bila

njegova, v francoščini izdana knjiga o Istri, potem o Zadru, Dalmaciji itd. Poneje je izdal dokumente o jadranskem vprašanju in o nastanku države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Bil pa je tudi sicer človek odličnih načel. Dasi sprva jugoslovansko orientiran, je leta 1934. vendar podpisal znani »zagrebški memorandum« proti diktaturi za demokracijo. Hrvatska zgodovinska znanost ga bo težko pogrešala, toda njegovo delo bo ostalo za vedno dragoceno. Spomin nanj bomo ohranili tudi Slovenci, saj se je kot znanstvenik bojeval tudi za nas v času, ko smo bili pomoči najbolj potrebni.

k. Gostovanje zagrebške opere in baleta v Sofiji. Ob priliki obiska Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Zagrebu je bilo med predsednikom vlade g. Cvetkovičem in intendantom zagrebškega gledališča dr. Benešičem dogovorjeno, da bo zagrebška opera skupaj z baletom gostovala v kratkem v Nišu. To priložnost bo izkoristila tudi za pot v Sofijo, kjer bodo Zagrebčani peji Zajčevu opero »Nikola Zrinjski« in Gotovčevu »Ero z onega sveta«, balet bo pa uprizoril dve Gotovčevi deli, in sicer »Srce iz leca« in »Imbreka z nosom«. Gostovanje zagrebške opere v Sofiji bo pomemben dogodek v prizadevanjih za kulturno zблиžanje v Bolgari. Sicer pa pripravljata tudi sofijska državna opera za sredo februarja sama uprizoritev »Era z onega sveta«. Ali ne bi bilo mogoče misliti tudi na kako slovensko gostovanje v Sofiji?

k Nemško knjištvo v letu 1939. V teku lanskega leta je izšlo v Nemčiji in drugod po svetu, kjer bivajo nemške narodne manjšine, skupno 81.500 knjig, katerih vrednost znaša 350 milijonov mark. V založbah knjigarn je izšlo okoli 42 tisoč knjig, ostale so pa izdale druge založbe. V istem času je izhajalo 38.200 periodičnih tiskovin, od teh okoli 15 tisoč časopisov (revij) v ožjem smislu.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V manj oglaših stane vsako beseda 50 na najmanjša pristojbina za to oglašje le 20.— Družbe opekličit določevanja in zensovanjski oglašji din 1.— do besedi Najmanjši znesek za te oglašje le 10.— Debelo risane besede se računajo dvojnó Octasni javek za enkratno objavo znaša din 2.— Znesek za male oglašje se plačuje takot pri naročilu oziroma ga se vpsolati v ojsmo skupaj z naročilom ali na poštai položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vsa oismene odzgovore eleda malih oglašov se mora oriložiti znamka za 3 din

Razno

ALI ŽE VESTE?

Da kupite najcenejše špencijsko in kolonialno blago, kakor tudi vso zelenjavo v trgovini Lešnik. Krekova 6. 13891-1

Kupim

KONJE
posamezno ali par, dobre za vožnjo, kupim. Vprašati trgo vina Kodrič. Fram. 13894-3

Prodam

IZBORN AJDOV IN CVETLIČNI MED
po din 15.— za kg. pri večjem odjemu popust. oddaja Kmetijska družba. Meliška cesta 12. 13650-4

MODERNA SPALNICA
kavkaški oreh, 11 komadov, naprodaj za din 3600. Belak. mizarstvo, Frankopanova 23. 13892-4

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO
oddam s 5. februarjem. Radvanjska c. 24, Studenci. 13883-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, oddam. Meljska c. 31, Krivec. 13901-5

Soba odda

DVE SOBI
lepo opremljeni, sončni, s posebnim vvhodom oddam dvema solidnima gospodoma. — Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 13902-7

Soba išče

OPREMLJENO SOBO
separirano, najrajši v bližini Melja iščeta novoporočenca za 15. februar. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Mir«. 13885-8

Službo dobi

PERFEKTNO KUJARICO
ki opravlja poleg postrežnice tudi druga gospodinska dela, iščem. Strossmajerjeva ul. 28-II, vrača 9. 13884-9

ŽENSKO
ki bi kuhala in opravljala lahka hišna dela, iščem za 1. februar. Plača po dogovoru, starost ne preko 40 let. Naslov: Korpnik, trgovec, Slov. Bistrica. 13900-9

GOSTILNA
išče deklet za vse. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13887-9

UČENCA

za trgovino z mešanim blagom sprejemem takoj. Krekova 6. Lešnik. 13893-9

MESTO OSKRBNIKA MARI-BORSKE KOČE
oddamo s 1. aprilom 1940. Samo pismena nojasnila daje Podružnica Slovenskega planinskega društva v Mariboru, kamor je poslati samo pis mene ponudbe do 15. februarja. 13888-9

Lokal

TOČILNICO ALI GOSTILNO
dobrodočno, iščem takoj ali s 1. aprilom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 13882-14

V najem

KROJAŠKO DELAVNICO
dam v najem. Vprašati Pipu-ševa 6-1 (prej Vrbanova). 13889-15

Kapital

HRANILNE KNJIŽICE
vrednostne papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu Rudolf Zore, Ljubljana. Gledališka 12. 13617-16

Novi vzorci

za damske pomladanske plašče in svile za planinski ples se dobe poceni pri

TRPINU

Maribor, Vetrinjska 15

RADIO GODEC MARIBOR

Od danes dalje doblite stalno sveže namočeno

polenovko

v trgovini
Jos. Skaza
Maribor, Glavni trg 14 (Rotož).

Aka

želite oglaševati,
pokličite telefon:

25-67

Čitajte „Večernik“!

Sport

Medklubski smuški tek juniorjev

SK Železničar bo priredil v nedeljo, 28. jan., v Zg. Radvanju medklubski smuški tek za juniorje na progi 10 km. Start bo ob 10. pred gostilno Sabelnik pod Slov. Kalvarijo. Pravico sodelovanja imajo vericeirani juniorji, pravilno prijavljeni za leto 1940 pri MZSP. Prijave brez prijavnine je poslati na zveznih formularjih najkasneje do 27. jan. opoldne na naslov

SK Železničar, Maribor, delavnice drž. železnice. Naknadne prijave do 1 uro pred startom se sprejemajo le proti prijavnini 10 din. Objava rezultatov in razdelitev daril bo po tekmi v gostilni Sabelnik. Klub si pridržuje pravico, tekmo preložiti, ako bi nastopile neugodne snežne razmere, ali jo odpovedati, ako ni prijavljenih najmanj 10 članov drugih klubov.

Gorenjska smučišča vabijo

Obito snega je zapadlo v zadnjih dnevih v planinah. Bojazni, da bo v planinah premalo pršiča za smučarje planince, je prešla; živahno vrvenje smučarjev bo pričelo na naših planinskih smučiščih. Na Komni stoji toplo zavetišče, planinski dom sredi visoko zasneženih dolin. Dober pouk v smučanju v stalni smučarski šoli znanega Jožeta Černičca nudi strokovno izobrazbo pod dobrim vodstvom. Prijeten in zabaven je oddih v tej planinski postojanki, ki ima na razpolago dovolj ležišč za smučarje.

V Kranjski gori je drugo središče smučarjev; nihče ni premlad in ne prestar, da ne bi zmogel poti s smučmi do Erjavčeve kočje na Vršču, kjer je snega skrog enega metra suhega in kot puh mehkega. Poskusite s smučmi pod orjaške stene Mojstrovke in nepozabljiv Vam bo povratek po zlozni cesti nazaj v dolino. Tudi Kamniške planine nas vabijo s svojim zimskim čarom. Na Kravcu je pozimi bivanje združeno z edinstvenimi užitki. V bližini Doma SPD je primernih smučišč kolikor kdo hoče, prav posebno lep pa so daljši izleti, kjer vodi izkušene smučarje smuški učitelj Robert Kump, ki načeljuje letos stalni smučarski šoli na Kravcu. Prostrana smučišča privabljajo vsako leto v večjem številu smučarje, ki dobe polno zadoščenje za svoj trud pri vzponu, saj debela snežna odeja nudi širok razmah. Prijetna je tudi pot s smučmi proti domu v Kamniški Bistrici; kdor hoče hitreje priti do vzhodja Kamniških planin, naj najame v Stahovici voznička, ki v lahkem drsu popelje smučarje do Doma. Kdor ugižlje, kam bi se šel, naj vpraša za nasvet v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova c. 4-I., tel. 40-56.

MARIBORSKI ROKOBORCI V ZAGREB

Kakor poročajo iz Zagreba, nameravajo zagrebški rokoborci prirediti dve medmestni tekmovalni kot trening za balkanijo. 2. februarja naj bi gostovala reprezentanca Maribora, 17. pa najboljši atleti iz Trsta.

PRICITEK LIGASKEGA TEKMOVANJA

Upravni odbor HNZ je določil začetek ligaškega tekmovalja na 11. februar. Na sporedu so tekme Gradjanski—Bačka, Hašk—Concordia, Sašk—Ljubljana, Slavija (O)—Hajduk, Split—Slavija (V).

s Za prvenstvo MZSP v smučskih skokih, ki bo 2. februarja v Liscah pri Celju, se je prijavilo tudi več naših mednarodnih skakačev iz Gorenjskega.

s Mariborski grafiki bodo priredili smučsko tekmo na progi Sv. Bolfenk—Razvanje 11. februarja. Start bo ob 10.

s Vodstvo varaždinskega SK Slavije je kaznovalo svoje igralce F. Stipića, I. Soltertija ter K. Svaighoferja s po 500 din denarne kazni, ker so surovo igrali v tekmi proti SK Železničarju iz Maribora. Klub uporablja take sankcije tudi v reševanju medsebojnih sporov med igralci v času tekem ali treningov, ker je za takšen prestop kaznoval tudi ex-Železničarja Orla Stanka, kakor poroča beograjsko »Vreme« iz Varaždina.

s Svetovni prvak v welter kategoriji H. Armstrong je premagal v devetem kolu s k. o. P. Montanesa.

s Najnovejše vesti iz Finske poročajo, da svetovni rekorder Erkki Tamilla ni padel v vojni z Rusi. Pomota je nastala, ker so ga dalje časa pogrešali.

s Boksar Gunnar Baerlund je premagal v Pittsburgu črnca Jima Thompsona v 10 kolih po točkah.

NAJDOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

Prodaja za
MARIBOR

Perc Oto
Gosposka 34

Pastirski zaslužek
do 1000.— din

in več mesečno lahko doseže vsakdo v vsakem kraju, ako je pošten, pismen in le malo marljiv. Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na anončno ekspedicijo Hinko Sax v Mariboru.

Širite „Večernik“!

Umrla nam je v svojem 88. letu naša predobra mati, oziroma babica in prababica, gospa

Terezija Weixl

vdova po nadučitelju

Pogreb bo v soboto, dne 27. f. m., ob 15. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju.

Oroslava Herzog
Ivanka Antolič
hčerki

Vilko Weixl
Karl Weixl
Dr. Bruno Weixl
sinovi

ter ostalo sorodstvo.